

Start en einde van schulden

Schulden ontstaan niet zomaar; er is altijd een aanleiding. Dat kan een life-event zijn, zoals een scheiding of ontslag. Of een structurelere oorzaak, zoals een sociale achterstand of licht verstandelijke beperking. Hoe de schulden ook ontstaan zijn, de oorzaak moet worden aangepakt. Anders heeft het bestrijden van schulden iets van symptoombestrijding. Als we niet voorkomen dat er een nieuwe schuldsituatie ontstaat, dragen we water naar de zee.

Life-events

Meestal is de oorzaak van een schuldsituatie duidelijk aan te wijzen. Vaak gaat het om life-event. Het overlijden van een dierbare, een geboorte, ontslag, scheiding: het zijn veel voorkomende gebeurtenissen in een mensenleven en soms kunnen ze mensen in de schulden brengen. Bijvoorbeeld doordat iemand met extra kosten te maken krijgt, of met minder inkomsten.

Gemiste kans

Het is jammer dat er zo weinig met deze kennis gedaan wordt. Veel life-events zijn bekend bij de gemeente. Stuur bijvoorbeeld een brief of flyer naar de betreffende persoon, waarin hij of zij kort op de hulpmogelijkheden wordt gewezen. Dit is wel het minimale, lijkt me. Iemand die z'n werk heeft verloren heeft te maken met teruglopende inkomsten. Breng dan de mogelijkheid ter sprake van bijvoorbeeld een budgetcoach. Het lijkt zo logisch, maar gebeurt nog zo weinig. Dit hoort er toch bij, als je betrokken bent en passie hebt voor je werk?

Beperkingen

Sommige mensen kunnen niet helemaal meekomen in onze maatschappij. Daar kunnen tal van redenen voor zijn. Van ouderen die geen internet gebruiken tot laagtaligen die een brief niet begrijpen. Vaak hebben we deze groepen in beeld. En we weten dat het risicogroepen zijn. Maar wat doen we er als maatschappij aan om te voorkomen dat deze groepen in de schulden komen? Helaas bar weinig. Her en der vinden er wat lokale initiatieven plaats, maar ik maak nog veel te vaak mee dat het misgaat. Dat bijvoorbeeld een verstandelijk beperkte jongere in de schulden verzeild raakt zodra die meerderjarig wordt. Dat is toch te voorkomen?

Einde van schulden?

Bij problematische schulden biedt een gemeente schuldhulp. Dat is een wettelijke taak en het is goed dat die hulp er is. Maar zoals schulden een geschiedenis hebben, is er ook een leven na de schuldhulp. En dat leven is niet per se vrij van schulden.

Als gerechtsdeurwaarder maakte ik het deze week nog mee: iemand was net uit de schuldsanering en vertelde me meerdere nieuwe schulden te hebben. Daar wordt niemand blij van. De betrokken burger niet, zijn schuldeisers niet en ook de gemeente niet. Vroeg of laat klopt deze persoon weer aan voor schuldhulp of bewindvoering.

Structureel

Na het verlenen van schuldhulp zouden er volgens mij twee opties moeten zijn:

- 1. De persoon in kwestie kan zijn of haar eigen financiën niet beheren en heeft bewindvoering nodig.
- . De persoon in kwestie kan zijn of haar zaken wel zelf beheren. Soms kan het dan wel goed zijn dat die persoon nog begeleid wordt, of bijvoorbeeld een cursus gaat volgen.

Vicious?

Ik maak te vaak mee dat schuldhulp meteen eindigt op het moment dat de schulden weg zijn. Onbegrijpelijk. Diverse onderzoeken bewijzen dat mensen in de schuldhulp een grotere kans hebben op nieuwe schulden dan de gemiddelde burger. We kennen deze mensen en we kennen hun verhoogde risico op problemen. Laten we het dan toch gewoon opnieuw gebeuren? Laten we opnieuw kosten ontstaan voor schuldhulp en kwijtgescholden vorderingen? En mag de maatschappij daar dan weer voor opdraaien? Dat kan niet waar zijn.

Schulden zijn een gevolg van gedrag of van beperkingen. Als we schuldhulp bieden, moet het einddoel zijn dat de betrokkene later niet opnieuw schuldhulp nodig heeft. In het ene geval ligt de oplossing in bewindvoering, in het andere geval misschien in een cursus of een vorm van begeleiding. Als het maar een duurzame oplossing is.

Paul Otter is gerechtsdeurwaarder en bestuurslid van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG). De KBvG zorgt voor een goede beroepsuitoefening door de gerechtsdeurwaarders bij de uitvoering van hun taken, met oog voor beide partijen. Paul blogt regelmatig over actuele zaken.